

UCHWAŁA NR XXIX.160.2017

RADY GMINY JELENIEWO

z dnia 29 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875) i art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697, 1292 i 2217) Rada Gminy Jeleniewo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jeleniewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY JELENIEWO
Jan Bielecki

Załącznik
do uchwały nr XXIX.160.2017
Rady Gminy Jeleniewo
z dnia 29 grudnia 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2018-2020

Gmina Jeleniewo

Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) określa zasady i formy pracy i pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej. Ustawodawca zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej podzielił na gminę, powiat i samorząd województwa. Pierwszym i najważniejszym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina. Działania gminy powinny być nakierowane na profilaktykę oraz na wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie, tak aby mogła ona poradzić sobie z trudnościami. Prawidłowa diagnoza problemów rodziny oraz działania profilaktyczne wspierające dziecko w rodzinie są formą najbardziej optymalną i skuteczną. Praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny.

Działania wspierające utrzymanie pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytym dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 to dokument, którego zadaniem jest realizacja zadań mających na celu wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1. Podstawy prawne opracowania Programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz.195 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2017 r. poz. 489 z późn. zm.).
10. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeleniewo na lata 2016-2026 (Uchwała nr XVII.99.2016 Rady Gminy Jeleniewo z dnia 17 sierpnia 2016 r.).

2. Diagnoza społeczno-demograficzna gminy Jeleniewo

Gmina Jeleniewo jest gminą o charakterze typowo rolniczym. Większość stanowią gospodarstwa mało obszarowe. Siedzibą gminy jest wieś Jeleniewo - położona w jej centralnej części, która stanowi ośrodek administracyjno-usługowy i jednocześnie jest jednym z 33 sołectw na terenie gminy Jeleniewo.

Na terenie gminy nie ma większych zakładów pracy. Sytuacja finansowo – ekonomiczna gminy nie jest łatwa. Finansowanie mieszkańców DPS, dzieci umieszczanych w rodzinach w ramach pieczy zastępczej, to nieliczne przykłady zobowiązań gminy w ramach zadań własnych.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest charakterystyka społeczno-demograficzna gminy oraz analiza o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniewie.

Poniższa tabela uwzględnia dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców gminy Jeleniewo z podziałem na płeć oraz wiek mieszkańców.

Tabela 1. Stan ludności w gminie Jeleniewo w latach 2014-2017 w podziale na płeć

	2014	2015	2016	(I-VI) 2017
Kobiety	1568	1558	1551	1559
Mężczyźni	1642	1636	1626	1625
	3210	3194	3177	3184

Źródło: Gminna baza meldunkowa

Tabela 2. Ludność gminy w latach 2014-2017 w podziale na wiek

	2014	2015	2016	(I-VI) 2017
Ogółem w tym:	3208	3192	3177	3184
Wiek 0-17 lat, tym:	688	665	651	650
Wiek produkcyjny	1981	1991	1977	1978
Wiek poprodukcyjny	539	536	549	556

Źródło: Gminna baza meldunkowa

W gminie Jeleniewo na dzień 30 czerwca 2017 r. zameldowanych na pobyt stały były 3184 osoby, z czego 650 osób, to dzieci w wieku 0-17 lat. Struktura demograficzna mieszkańców charakteryzuje się niewielką przewagą mężczyzn (51%). Na przestrzeni lat zaobserwować można spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wieku przedprodukcyjnym 0-17. Wzrasta natomiast odsetek osób w wieku emerytalnym.

Tabela 3. Rynek pracy w gminie Jeleniewo

	2014	2015	2016	(I-VI) 2017
Bezrobotni ogółem	64	80	64	46
Bezrobotni długotrwale	26	36	27	18
Bezrobotni z prawem do zasiłku	0	0	0	4

Źródło: Analiza i statystyki PUP w Suwałkach

Z analizy powyższych danych wynika iż spada liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych. Na dzień 30 czerwca 2017 r. było zarejestrowanych 46 osób bezrobotnych, co stanowi 2,3 % mieszkańców w wieku produkcyjnym.

3. Charakterystyka rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniewie

Ze świadczeń pomocy społecznej bez względu na ich rodzaj, formę i źródła finansowania na dzień 30.06.2017 r. objęto ogółem 134 rodziny, w tym 97 rodzin, to rodziny

z dziećmi (o liczbie osób w rodzinie 430). Najczęstszą formą otrzymanej pomocy było dożywianie dzieci w szkole. Na przestrzeni lat 2014-2017 zauważa się spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2014 – 2017

	2014		2015		2016		(I-VI) 2017	
	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie	rodzin	osób w rodzinie
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	208	784	185	702	172	646	134	499
Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	149	688	132	605	121	546	97	430

Źródło: Dane GOPS w Jeleniewie

Mówiąc o przyczynach trudnej sytuacji życiowej osób zgłaszających się o pomoc konieczne jest przeanalizowanie danych ilościowych dotyczących przyznawanej pomocy. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniewie, w podziale na przyczyny korzystania z pomocy.

Tabela 5. Powody udzielenia pomocy i wsparcia

Główne powody przyznania pomocy	2014	2015	2016	(I-VI) 2017
Ubóstwo (rodziny/osoby)	121/458	109/410	111/418	80/282
Bezrobocie (rodziny/osoby)	43/113	35/94	22/59	14/28
Długotrwała lub ciężka choroba (rodziny/osoby)	24/80	28/78	36/125	30/88
Nieppełnosprawność (rodziny/osoby)	48/131	42/112	39/97	27/70
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (rodziny/osoby)	136/609	133/601	129/566	101/440
Alkoholizm (rodziny/osoby)	17/39	10/20	8/10	11/27
Potrzeba ochrony macierzyństwa (rodziny/osoby)	0	5/24	3/15	0
Bezdomność (rodziny/osoby)	5/5	6/6	6/6	6/6
Sieroctwo (rodziny/osoby)	7/23	3/17	5/21	4/16

Źródło: Dane GOPS w Jeleniewie

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni lat najczęstszym powodem przyznania pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Bezradność w sprawowaniu opieki ma różne źródła. Wśród nich jest ubóstwo (próg dochodowy poniżej 514 zł na osobę w rodzinie) a w następnej kolejności: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie. Niebezpieczeństwem jest sprawowanie opieki przez rodziców nadużywających alkoholu. Z danych wynika, że rodziny z problemem alkoholowym korzystają z pomocy Ośrodka. Występowaniu problemu alkoholowego towarzyszy liczba procedur Niebieskiej Karty. W

ostatnim czasie zauważalna jest tendencja spadkowa dotycząca ilości założonych „Niebieskich Kart”. Osobami pierwszego kontaktu z osobą doznającą przemocy w rodzinie jak wynika z analizy dokumentów są najczęściej funkcjonariusze policji.

Poniższa tabela przedstawia liczbę założonych Niebieskich Kart, w tym założonych w rodzinach z dziećmi, a także ilość powołanych grup roboczych w latach 2014-2017.

Tabela 6. Liczba założonych Niebieskich Kart oraz powołanych grup roboczych w latach 2014-2017

	2014	2015	2016	(I-VI) 2017
Liczba Niebieskich Kart-ogółem	12	11	6	4
Liczba Niebieskich Kart – rodziny z dziećmi	7	3	4	4
Liczba powołanych grup roboczych	42	11	15	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Rodziny dotknięte przemocą kieruje się do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Liczbę dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Formy rodzinnej pieczy zastępczej

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	liczba rodzin	liczba dzieci w rodzinach
Rodzina zastępcza spokrewniona	1	1
Rodzina zastępcza niezawodowa	1	2
Rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna	0	0
Rodzinny dom dziecka	0	0

Źródło: Dane GOPS w Jeleniewie

W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi odpłatność w wysokości 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, 30% w drugim roku i 50% w trzecim roku i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

4. Zasoby instytucjonalne

Program będzie realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniewie we współpracy z następującymi instytucjami:

- Placówki oświatowe;

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach;
- Posterunek Policji w Rutce-Tartak;
- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Jeleniewie;
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Jeleniewo;
- Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „CORDIS” w Jeleniewie;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleniewie;
- Sąd Rejonowy w Suwałkach/Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- Organizacje pozarządowe;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach;
- Parafia.

5. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu będą rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Jeleniewo ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

6. Cele Programu

Program Wspierania Rodziny Gminy Jeleniewo na lata 2018-2020 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia problemów społecznych w obszarze wspierania rodziny.

Cel główny

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

7. Harmonogram realizacji zadań

1. Cel szczegółowy: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi	-Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną.	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie
2.	Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodziny.	-Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną. -Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. -Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego. -Liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym (500+). -Liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego.	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie -Urząd Gminy

		-Liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku energetycznego. -Liczba wypłaconych jednorazowych dodatków tytułu urodzenia dziecka.		
3.	Dożywianie dzieci.	- Liczba dzieci objętych dożywianiem.	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie
4.	Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.	-Kwota przeznaczona na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie
5.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, w tym bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy.	-Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie -PCPR w Suwałkach

2. Cel szczegółowy: Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku

Lp.	Zadania	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/terapii, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	-Liczba rodzin z dziećmi, którym udzielono pomocy z powodu uzależnienia. -Liczba konsultacji terapeutycznych. -Liczba spraw skierowanych do GKPiRPAiN	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie, GKPiRPAiN w Jeleniewie -Zespół Szkół w Jeleniewie -Poradnia
2.	Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, rodzin z dziećmi	-Formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i rodziny z dziećmi. -Liczba dzieci biorących udział w zorganizowanych formach wypoczynku letniego. -Liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny w ramach programu rządowego.	2018-2020	-GKPiRPAiN w Jeleniewie -Zespół Szkół w Jeleniewie -GOPS w Jeleniewie
3.	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku, kierowanie potencjalnych sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne	-Liczba złożonych formularzy „Niebieskiej Karty”. -Ilość posiedzeń grup roboczych. -Liczba osób uczestniczących w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych.	2018-2020	Zespół Interdyscyplinarny, -GOPS w Jeleniewie, -PCPR w Suwałkach, -Organizacje pozarządowe,
4.	Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej, asystentury rodziny oraz specjalistycznego poradnictwa	-Liczba rodzin objętych pracą socjalną. - Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim. -Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. -Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i potrzeby ochrony macierzyństwa. -Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego, prawnego. -Liczba udzielonych konsultacji/ porad psychologicznych /prawnych.	2018-2020	-GOPS w Jeleniewie -Zespół Szkół w Jeleniewie, -PCPR w Suwałkach -Sąd Rodzinny

5.	Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin oraz wspieranie kobiet w ciąży zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	-Liczba dzieci uczęszczających do żłobka. - Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wys. 4.000 zł. -Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.	2018-2020	-Urząd Gminy -GOPS w Jeleniewie

3. Cel szczegółowy: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Lp	Zadania	Wskaźnik	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Udzielanie stypendiów, zasiłków szkolnych i wyprawki szkolnej	-Liczba udzielonych stypendiów i zasiłków szkolnych. - Liczba dzieci, którym przyznano wyprawki szkolne.	2018-2020	- GOPS w Jeleniewie - Placówki Oświatowe
2.	Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	- Liczba programów. - Rodzaje programów. - Liczba osób biorących udział w programach.	2018-2020	Placówki Oświatowe
3	Wsparcie dzieci i młodzieży w szkole poprzez poradnictwo psychologiczne/pedagogiczne	-Liczba osób objętych wsparciem -Liczba konsultacji.	2018-2020	-GOPS, -Urząd Gminy, -Placówki Oświatowe, -Gminna Biblioteka Publiczna
4.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	-Liczba i forma organizowanych zajęć pozalekcyjnych -Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych.	2018-2020	-Placówki Oświatowe, -Gminna Biblioteka Publiczna

Realizowane działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi działania na rzecz rodzin zgodnie z bieżącymi potrzebami.

7. Zakładane efekty realizacji programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności wychowawcze i opiekuńcze.
2. Przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych i powrotu dziecka do rodziny.
3. Pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania.

8. Finansowanie Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 Gminy Jeleniewo są:

- środki własne gminy – zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z innych funduszy zewnętrznych.

9. Monitoring Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniewie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane w kompleksowej informacji z działalności GOPS za dany rok.